

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. S.20.0045.N

FEDERALE PENSIOENDIENST, openbare instelling, met zetel te 1060 Sint-Gillis, Zuidertoren, Europaesplanade 1, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0206.738.078,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. Huguette Geinger en mr. Bruno Maes, advocaten bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1170 Brussel, Terhulpansesteenweg 177/7, waar de eiser woonplaats kiest,

tegen

A.M.,

verweerder.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het arbeidshof te Antwerpen, afdeling Antwerpen, van 23 april 2020.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft op 4 april 2025 een schriftelijke conclusie neergelegd.

Sectievoorzitter Koen Mestdagh heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, een middel aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

1. Krachtens artikel 3, § 1, eerste lid, Wet Flexibele Pensioenleeftijd wordt het recht op het rustpensioen verkregen naar rata van een breuk van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen bedoeld bij de artikelen 7, 8 en *9bis* Pensioenwet Werknemers en in aanmerking genomen ten belope van:

a) 75 t.h. voor de werknemers van wie de echtgenoot:

- elke beroepsarbeid, behalve die door de Koning toegestaan, heeft gestaakt;
- geen van de vergoedingen of uitkeringen bedoeld in artikel 25 Pensioenwet Werknemers geniet;
- geen rust- en overlevingspensioen en geen als dusdanig geldende uitkeringen geniet, toegekend krachtens deze wet, krachtens de Pensioenwet Werknemers, krachtens een Belgische regeling voor arbeiders, bedienden, mijnwerkers, zeevarenden of zelfstandigen, krachtens een Belgische regeling toepasselijk op het personeel van de overheidsdiensten of van N.M.B.S. Holding of HR Rail, krachtens iedere andere Belgische regeling, krachtens een regeling van een

vreemd land of krachtens een regeling toepasselijk op het personeel van een volkenrechtelijke instelling.

b) 60 t.h. voor de andere werknemers.

2. Overeenkomstig artikel 74, § 1, Algemeen Reglement Werknemerspensionen moet voor de toepassing van dit artikel worden verstaan onder:

1° “*pensioen als gehuwde*” in de pensioenregeling voor werknemers: het rustpensioen in deze regeling toegekend op basis van 75 pct. van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen;

2° “*pensioen als alleenstaande*” in de pensioenregeling van werknemers: het rustpensioen in deze regeling toegekend op basis van 60 pct. van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen;

4° “*feitelijke scheiding van de echtgenoten*” de toestand die ontstaat:

a) wanneer de echtgenoten onderscheiden hoofdverblijfplaatsen hebben; deze worden vastgesteld aan de hand van de inschrijvingen in de bevolkingsregisters;

5° “*aanvrager*”: de van tafel en bed of feitelijk gescheiden echtgenoot voor wie het recht op uitkering van een gedeelte van het aan zijn echtgenoot toegekend pensioen onderzocht wordt, op aanvraag of ambtshalve.

Krachtens artikel 74, § 2, Algemeen Reglement Werknemerspensionen kan de van tafel en bed gescheiden of de feitelijk gescheiden echtgenoot de uitbetaling van een gedeelte van het rustpensioen van zijn echtgenoot verkrijgen voor zover aan de in deze paragraaf bepaalde voorwaarden is voldaan.

Krachtens artikel 74, § 3.A, Algemeen Reglement Werknemerspensionen verkrijgt de aanvrager die geen aanspraak kan maken op één van de bij § 2, d, bepaalde voordelen, de betaling van de helft van het pensioen als gehuwde dat aan zijn echtgenoot in de pensioenregeling voor werknemers kan worden toegekend. In dat geval wordt het pensioen als gehuwde aan de echtgenoot van de aanvrager toegekend. Het wordt hem evenwel slechts tot beloop van de helft van het bedrag uitbetaald.

Overeenkomstig artikel 74, § 11, Algemeen Reglement Werknemerspensionen wordt gedurende de periode tijdens welke de gescheiden echtgenoot geen recht

heeft op een gedeelte van het rustpensioen van zijn echtgenoot, aan deze laatste een uitkering betaald die gelijk is aan het bedrag van het pensioen als alleenstaande dat hem zou kunnen worden toegekend.

3. Uit artikel 74, § 11, Algemeen Reglement Werknemerspensiolen, dat sinds de afkondiging en publicatie van dit uitvoeringsbesluit in het Belgisch Staatsblad van 16 januari 1968 niet werd gewijzigd, volgt dat de gepensioneerde werknemer die van tafel en bed gescheiden is of van zijn echtgenoot feitelijk gescheiden leeft, in plaats van de helft van het pensioen als gehuwde, het pensioen als alleenstaande verkrijgt, zolang zijn echtgenoot geen aanspraak kan maken op een deel van zijn rustpensioen.

Die bepaling strekt niet ertoe aan de gepensioneerde werknemer het recht op pensioen als gehuwde dat hij aan een tweede huwelijk ontleent, te ontzeggen ingeval het huwelijk met zijn eerste echtgenoot niet is ontbonden, welke situatie zich naar Belgisch personen- en familierecht niet kan voordoen.

Het middel dat geheel ervan uitgaat dat artikel 74, § 11, Algemeen Reglement Werknemerspensiolen van toepassing is wanneer een eerste huwelijk van de gepensioneerde werknemer door de eiser als niet-ontbonden wordt beschouwd, omdat de ontbinding van dat huwelijk strijdig zou zijn met de Belgische internationale openbare orde, en aldus belet dat die gepensioneerde werknemer aanspraak kan maken op het rustpensioen als gehuwde op grond van zijn vermeend polygaam tweede huwelijk met een echtgenoot met wie hij samenleeft, berust op een onjuiste rechtsopvatting.

Het middel faalt naar recht.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiser tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiser op 418,83 euro en op de som van 20 euro ten gunste van het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijsbijstand.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit eerste voorzitter Eric de Formanoir, de sectievoorzitters Koen Mestdagh en Mireille Delange, en de raadsheren Ilse Couwenberg en Bruno Lietaert en in openbare rechtszitting van 2 juni 2025 uitgesproken door eerste voorzitter Eric de Formanoir, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Mike Van Beneden.

M. Van Beneden

B. Lietaert

I. Couwenberg

M. Delange

K. Mestdagh

E. de Formanoir

Verzoekschrift

VOORZIENING IN CASSATIE

VOOR: de FEDERALE PENSIOENDIENST, met zetel te 1060 Brussel, Zuidertoren 3, ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer 0206.738.078,

Eiser tot cassatie, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. Huguette Geinger, ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende te 1000 Brussel, Quatre Brasstraat 6, bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan.

TEGEN: de heer A.M.,

Verweerder in cassatie

* * *

Aan Mevrouw de Eerste Voorzitter, de Heer Voorzitter, de Dames en Heren Raadsheren, leden van het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

Eiser heeft de eer het arrest, dat op 23 april 2020 op tegenspraak tussen partijen werd gewezen door de tiende kamer van het Arbeidshof Antwerpen, Afdeling Antwerpen (AR 2019/AA/284) aan het toezicht van Uw Hof te onderwerpen.

FEITEN EN PROCEDUREVOORGAANDEN

1. Op 1 januari 1971 werd mevrouw A.M. ingeschreven op het adres (...).

Op 15 juni 1975 huwde verweerder met mevrouw A.M. te Tanger (Marokko). Op 25 juli 1975 werd hij ingeschreven op het adres van zijn echtgenote te (..).

Op 16 januari 1976 werd verweerder ingeschreven op het adres (...). Zijn echtgenote bleef in (...) wonen. Vanaf dat ogenblik leefden verweerder en mevrouw A.M. feitelijk gescheiden.

Op 9 november 1980 werd mevrouw A.M. verstoten volgens een akte van de rechtbank te (...) in Marokko. Deze verstoting wordt in het Belgisch rijksregister ingeschreven op 29 november 1980.

2. Op 18 januari 1984 huwde verweerder met mevrouw Y.J. op het Marokkaans consulaat te Brussel.

Op 17 januari 1985 werd zij verstoten te (...) (Marokko).

3. Op 24 april 1985 huwde verweerder met mevrouw M.S. te (...). Zij zijn nog steeds gehuwd.

4. Bij administratieve beslissing van 8 oktober 2014 kende eiser vanaf 1 augustus 2015 aan verweerder een gezinspensioen toe.

Eiser heeft het dossier heropend omdat uit gegevens van de kruispuntbank voor sociale zekerheid blijkt dat verweerder feitelijk gescheiden leeft van zijn eerste echtgenote, mevrouw A.M..

Bij administratieve beslissing van 6 februari 2015 werd door eiser een nieuwe beslissing genomen waarbij aan verweerder slechts het pensioen als alleenstaande werd toegekend, gelet op de feitelijke scheiding met zijn eerste echtgenote.

Op 10 oktober 2017 deed mevrouw M.S. een aanvraag tot het bekomen van het gezinspensioen.

Bij administratieve beslissing van 23 februari 2018 werd deze aanvraag afgewezen en de administratieve beslissing van 6 februari 2015 gehandhaafd. Eiser besliste het rustpensioen als alleenstaande te behouden en geen gezinspensioen toe te kennen vanaf 1 november 2017 op de volgende grond:

De verstoting met uw vorige echtgenote M.A. is niet rechtsgeldig binnen de Belgische rechtsorde. U wordt nog steeds als gehuwd beschouwd met mevrouw M.A., waarvan u feitelijk gescheiden leeft.

5. Bij verzoekschrift van 18 mei 2018 tekende verweerder beroep aan tegen de administratieve beslissing van 23 februari 2018.

De Arbeidsrechtbank Antwerpen, Afdeling Antwerpen, sprak vonnis uit op 20 juni 2019 waarbij de administratieve beslissing van 23 februari 2018 werd bevestigd.

Verweerder tekende hoger beroep aan tegen dit vonnis.

Bij arrest van 23 april 2020 verklaarde het Arbeidshof Antwerpen, Afdeling Antwerpen, het hoger beroep ontvankelijk. Het vonnis a quo werd vernietigd. Het arbeidshof, opnieuw rechtsprekend vernietigde de herzieningsbeslissing van 23 februari 2018 en zegde voor recht *“dat de heer M. recht heeft op een werknemerspensioen berekend als een gezinspensioen vanaf 1 november 2017 uit hoofde van zijn huwelijk met mevrouw S.”*.

Tegen dit arrest meent eiser volgend middel tot cassatie te kunnen aanvoeren.

ENIG MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden wetsbepalingen

- artikel 3, §1, van de wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de

werknemerspensionen aan de evolutie van het algemeen welzijn, verder afgekort “wet van 20 juli 1990”

- artikel 74, §1, 1°, 2°, 4° en 5° en §11 van het Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, verder afgekort “Algemeen Reglement Werknemerspensionen”

Aangevochten beslissing

Bij het bestreden arrest van 23 april 2020 vernietigt het Arbeidshof Antwerpen, Afdeling Antwerpen, het vonnis van 20 januari 2019 van de Arbeidsrechtbank Antwerpen, Afdeling Antwerpen, behalve wat de ontvankelijkheid van de vordering en de veroordeling tot de kosten betreft. Het arbeidshof, opnieuw rechtsprekend, vernietigt de herzieningsbeslissing van 23 februari 2018 van eiser, zegt voor recht dat verweerder recht heeft op een werknemerspensioen berekend als een gezinspensioen vanaf 1 november 2017 uit hoofde van zijn huwelijk met mevrouw S. en veroordeelt eiser tot de kosten, en dit op de volgende gronden uit het bestreden arrest:

Artikel 3, § 1 van de Wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensionen aan de evolutie van het algemeen welzijn, bepaalt:

"Het recht op het rustpensioen wordt per kalenderjaar verkregen naar rata van een breuk van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen bedoeld bij de artikelen 7, 8 en 9bis van het koninklijk besluit nr. 50 en in aanmerking genomen ten belope van

a) 75 th. voor de werknemers van wie de echtgenoot:

- elke beroepsarbeid, behalve die door de Koning toegestaan, heeft gestaakt;
- geen van de vergoedingen of uitkeringen bedoeld in artikel 25 van het koninklijk besluit nr. 50 geniet;

- geen rust- en overlevingspensioen en geen als dusdanig geldende uitkeringen geniet, toegekend krachtens deze wet, krachtens het koninklijk besluit nr. 50, krachtens een Belgische regeling voor arbeiders, bedienden, mijnwerkers, zeevarenden of zelfstandigen, krachtens een Belgische regeling toepasselijk op het personeel van de overheidsdiensten of van (N.M.B.S. Holding) of HR Rail, krachtens iedere andere Belgische regeling, krachtens een regeling van een vreemd land of krachtens een regeling toepasselijk op het personeel van een volkenrechtelijke instelling;

b) 60 th. voor de andere werknemers.

De breuk die met elk kalenderjaar overeenstemt heeft als teller de eenheid en als noemer het getal 45 af 40 naargelang het een man of een vrouw betreft.

Wanneer het aantal kalenderjaren die de loopbaan bevat, hoger is dan het aantal uitgedrukt door de noemer van de breuk, worden de kalenderjaren die recht geven op het voordeligste pensioen in aanmerking genomen tot beloop van dat laatste aantal."

(eigen onderlijning door het hof)

Artikel 74, § 11 van het KB van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers stipuleert:

"Gedurende de periode tijdens welke de gescheiden echtgenoot geen recht heeft op een gedeelte van het rustpensioen van zijn echtgenoot, wordt aan deze laatste een uitkering betaald die gelijk is aan het bedrag van het pensioen als alleenstaande dat hem zou kunnen worden toegekend."

Onder verwijzing naar voormeld artikel 74, § 11 stelt (eiser) dat (verweerder) slechts recht heeft op een rustpensioen als alleenstaande omdat hij feitelijk gescheiden leefde van zijn eerste echtgenote, mevrouw M., die geen aanvraag had gedaan tot het bekomen van een pensioen als feitelijk gescheiden echtgenote.

(Verweerder) betwist dat en benadrukt dat hij niet aanzien kan worden als zijnde feitelijk gescheiden van mevrouw M. omdat zijn huwelijk met die dame werd

ontbonden door verstoting van deze laatste op 13 februari 1980 naar Marokkaans familierecht.

(Eiser) voert aan dat die verstoting niet voldeed aan de voorwaarden tot erkenning ervan conform het destijds geldende artikel 570 Ger.W.

Meer in het bijzonder acht (eiser) deze verstoting strijdig met de Belgische internationale openbare orde en werden de rechten van verdediging van mevrouw M. alsdan geschonden.

Daar het huwelijk met mevrouw M. niet als ontbonden kan beschouwd worden, kunnen er volgens (eiser) ook aan het huwelijk van (verweerder) met mevrouw S. geen rechtsgevolgen op het gebied van rustpensioen gekoppeld worden in de Belgische rechtsorde.

Het hof stelt evenwel vast dat de discussie over de al dan niet erkenning van de verstoting van mevrouw M. in de Belgische rechtsorde niet dienend is ter beoordeling van dit geschil.

(Verweerder) baseert zich immers niet op zijn huwelijk met mevrouw M. om aanspraak te kunnen maken op een gezinspensioen, doch wel op dat met mevrouw S..

En zelfs indien het eerste huwelijk met mevrouw M. niet zou ontbonden zijn, dan nog verzet de Belgische internationale openbare orde zich in de regel niet tegen de erkenning in België van de gevolgen van een huwelijk dat de echtgenoten geldig hebben aangegaan overeenkomstig hun nationale wet als één van hen, op het ogenblik van dat huwelijk, in het buitentand reeds een nog niet ontbonden huwelijk had aangegaan met een persoon van wie de nationale wetgeving polygamie erkent, rechtspraak waarbij dit hof zich aansluit. (Cass. 14 februari 2011 en Cass. 18 maart 2013 en Cass. 15 december 2014, www.juridat.be).

Toegepast op onderhavige zaak kan besloten worden dat zelfs indien het (polygaam) huwelijk van (verweerder) met mevrouw M. niet ontbonden zou zijn omdat de verstoting van mevrouw M. niet erkend zou kunnen worden, dan nog vormt dat geen beletsel om aan het huwelijk van (verweerder) met mevrouw S. (zowel (verweerder), als de vorige echtgenotes bezaten de Marokkaanse

nationaliteit ten tijde van hun huwelijk) rechtsgevolgen met betrekking tot het rustpensioen te verlenen.

Aangezien (verweerder) gehuwd is met mevrouw S. en er ook mee samenleeft, hetgeen niet betwist wordt, en aangezien de Belgische internationale openbare orde zich niet verzet tegen de uitwerking van dat huwelijk op het vlak van pensioenrechten, is (verweerder) gerechtigd op een werknemerspensioen berekend als een gezinsspensioen vanaf 1 november 2017, dit uit hoofde van zijn huwelijk met mevrouw S..

De herzieningsbeslissing van 23 februari 2018 is dan ook niet terecht en dient vernietigd te worden.

De verdere argumenten van partijen, ontwikkeld in conclusies of ter zitting, en voor zover niet beantwoord in huidig arrest, worden verworpen als irrelevant, minstens ongegrond.

Grief

1. Artikel 3, § 1 van de Wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn, bepaalt:

"Het recht op het rustpensioen wordt per kalenderjaar verkregen naar rata van een breuk van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen bedoeld bij de artikelen 7, 8 en 9bis van het koninklijk besluit nr. 50 en in aanmerking genomen ten belope van

c) 75 th. voor de werknemers van wie de echtgenoot:

- elke beroepsarbeid, behalve die door de Koning toegestaan, heeft gestaakt;*
- geen van de vergoedingen of uitkeringen bedoeld in artikel 25 van het koninklijk besluit nr. 50 geniet;*
- geen rust- en overlevingspensioen en geen als dusdanig geldende uitkeringen geniet, toegekend krachtens deze wet, krachtens het koninklijk besluit nr. 50, krachtens een Belgische regeling voor arbeiders, bedienden, mijnwerkers,*

zeevarenden of zelfstandigen, krachtens een Belgische regeling toepasselijk op het personeel van de overheidsdiensten of van (N.M.B.S. Holding) of HR Rail, krachtens iedere andere Belgische regeling, krachtens een regeling van een vreemd land of krachtens een regeling toepasselijk op het personeel van een volkenrechtelijke instelling;

d) 60 th. voor de andere werknemers.

De breuk die met elk kalenderjaar overeenstemt heeft als teller de eenheid en als noemer het getal 45 af 40 naargelang het een man of een vrouw betreft.

Wanneer het aantal kalenderjaren die de loopbaan bevat, hoger is dan het aantal uitgedrukt door de noemer van de breuk, worden de kalenderjaren die recht geven op het voordeligste pensioen in aanmerking genomen tot beloop van dat laatste aantal."

Luidens artikel 74, §1, van het Algemeen Reglement Werknemerspensioenen moet voor de toepassing van dit artikel worden verstaan onder:

1° "pensioen als gehuwde" in de pensioenregeling voor werknemers: het rustpensioen in deze regeling toegekend op basis van 75 % van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen;

2° "pensioen als alleenstaande" in de pensioenregeling van werknemers: het rustpensioen in deze regeling toegekend op basis van 60 % van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen.

(...)

4° "feitelijke scheiding van de echtgenoten de toestand die ontstaat:

a. wanneer de echtgenoten onderscheiden hoofdverblijfplaatsen hebben; deze worden vastgesteld aan de hand van de inschrijvingen in de bevolkingsregisters ...

5° *“aanvrager”*: de van tafel en bed of feitelijk gescheiden echtgenoot voor wie het recht op uitkering van een gedeelte van het aan zijn echtgenoot toegekend pensioen onderzocht wordt, op aanvraag of ambtshalve.

Artikel 74, §11, van het Algemeen Reglement Werknemerspensioen bepaalt:

“Gedurende de periode tijdens welke de gescheiden echtgenoot geen recht heeft op een gedeelte van het rustpensioen van zijn echtgenoot, wordt aan deze laatste een uitkering betaald die gelijk is aan het bedrag van het pensioen als alleenstaande dat hem zou kunnen worden toegekend.”

2. Het bestreden arrest stelde vast:

- dat aan verweerder bij administratieve beslissing van 6 februari 2015 vanaf 1 augustus 2015 een pensioen werd toegekend, berekend aan het bedrag als alleenstaande daar hij feitelijk gescheiden leefde van zijn eerste en verstoten echtgenote, mevrouw M. die volgens eiser niet rechtsgeldig werd verstoten;
- dat verweerder sinds 24 april 1985 gehuwd is met mevrouw S.;
- dat mevrouw S. op 10 oktober 2017 een aanvraag heeft ingediend teneinde een gezinsspensioen voor haar echtgenoot (verweerder) te bekomen, daar zijzelf geen inkomsten heeft (bestreden arrest p. 3, nr. 2).

3. Zoals vastgesteld door het bestreden arrest stelde eiser, onder verwijzing naar artikel 74, §11 van het Algemeen Reglement Werknemerspensioenen, dat verweerder slechts recht heeft op een rustpensioen als alleenstaande omdat hij feitelijk gescheiden leefde van zijn eerste echtgenote, mevrouw M., die geen aanvraag had gedaan tot het bekomen van een pensioen als feitelijk gescheiden

echtgenote, daar het huwelijk tussen verweerder en mevrouw M. niet als ontbonden kan worden beschouwd nu de verstoting van mevrouw M. niet voldeed aan de voorwaarden tot erkenning conform het destijds geldende artikel 570 van het Gerechtelijk Wetboek en strijdig is met de Belgische internationale openbare orde (bestreden arrest p. 5).

4. Het arbeidshof besliste echter dat de discussie over de al dan niet erkenning van de verstoting van mevrouw M. in de Belgische rechtsorde niet dienend is ter beoordeling van dit geschil, nu:

- zelfs indien het polygaam huwelijk van verweerder met mevrouw M. niet ontbonden zou zijn omdat de verstoting van mevrouw M. niet erkend zou kunnen worden, dit nog geen beletsel vormt om aan het huwelijk met mevrouw S. rechtsgevolgen met betrekking tot het rustpensioen te verlenen nu allen de Marokkaanse nationaliteit bezaten ten tijde van hun huwelijken;
- verweerder gehuwd is met mevrouw S. en er ook mee samenleeft en de Belgische internationale openbare orde zich niet verzet tegen de uitwerking van dat huwelijk op het vlak van pensioenrechten zodat verweerder gerechtigd is op een werknemerspensioen berekend als een gezinspensioen vanaf 1 november 2017 uit hoofde van zijn huwelijk met mevrouw S. (bestreden arrest p. 5 en 6).

Zo de Belgische internationale orde in de regel niet de erkenning belet van de gevolgen van een huwelijk dat geldig in het buitenland is aangegaan door echtgenoten overeenkomstig hun nationale wet waarvan één echtgenoot, op het ogenblik van dat huwelijk, reeds gebonden was door banden van een nog niet ontbonden huwelijk dat in het buitenland in dezelfde omstandigheden werd voltrokken met een persoon wiens nationale wet de polygamie toestaat, belet de Belgische internationale openbare orde in de regel evenmin de erkenning in België van de gevolgen van dat eerder nog niet ontbonden huwelijk.

Indien het polygaam huwelijk van verweerder met zijn eerste echtgenote, mevrouw M. niet ontbonden werd omdat haar verstoting niet kan worden erkend, dan heeft dit tot gevolg dat verweerder feitelijk gescheiden leeft van zijn (eerste) echtgenote, namelijk van mevrouw M. zodat gedurende de periode tijdens welke mevrouw M. geen recht heeft op een gedeelte van het rustpensioen van verweerder, aan verweerder krachtens artikel 74, §11, van het Algemeen Reglement Werknemerspensioenen een uitkering dient te worden betaald die gelijk is aan het bedrag van het pensioen als alleenstaande dat hem zou kunnen worden toegekend.

Het polygaam huwelijk van verweerder doet immers geen afbreuk aan de toepassing van artikel 74, §11, van het Algemeen Reglement Werknemerspensioenen, ook al belet de Belgische internationale openbare orde in de regel niet dat de gevolgen van dit polygaam huwelijk in België worden erkend, nu artikel 74, §11, geen uitzondering voorziet of een andere regeling voorziet in geval van polygaam huwelijk.

Door te beslissen dat verweerder gerechtigd is op een werknemerspensioen als een gezinshoofd, zelfs indien zijn polygaam huwelijk met mevrouw M. niet ontbonden is en ook al leeft verweerder feitelijk gescheiden van mevrouw M., die geen aanvraag heeft gedaan tot het bekomen van een pensioen als feitelijk gescheiden echtgenote, heeft het arbeidshof de artikelen 3, §1, van de wet van 20 juli 1990 en 74, §1, 1°, 2°, 4° en 5° en §11 van het Algemeen Reglement Werknemerspensioenen geschonden.

TOELICHTING

1. De Belgische internationale openbare orde belet in de regel niet de erkenning in België van de gevolgen van een huwelijk dat geldig in het

buitenland is aangegaan door echtgenoten overeenkomstig hun nationale wet waarvan één echtgenoot, op het ogenblik van dat huwelijk, reeds gebonden was door banden uit een nog niet ontbonden huwelijk dat in het buitenland in dezelfde omstandigheden voltrokken werd met een persoon wiens nationale wet de polygamie toestaat (Cass. 15 december 2014, Arr. Cass. 2014, 2974; Cass. 18 maart 2013, Arr. Cass. 2013, 761; Cass. 14 februari 2011, Arr. Cass. 2011, 487).

Uit de vaststellingen van het bestreden arrest (p. 3) blijkt:

- dat verweerder feitelijk gescheiden leefde van zijn eerste echtgenote, mevrouw M., die hij verstoten had;
- dat verweerder sinds 24 april 1985 gehuwd is met mevrouw S..

Eiser voerde aan dat de verstoting van mevrouw M. strijdig is met de Belgische internationale openbare orde (1), dat verweerder bijgevolg nog steeds gehuwd is met mevrouw M. (2), dat mevrouw M. geen aanvraag had gedaan tot het bekomen van een pensioen als feitelijk gescheiden echtgenote (3) zodat aan verweerder krachtens artikel 74, §11, van het Algemeen Reglement Werknemerspensioenen enkel een uitkering kon worden uitbetaald die gelijk is aan het bedrag van het pensioen als alleenstaande.

Het arbeidshof besliste dat, zelfs indien het polygaam huwelijk van verweerder met mevrouw M. niet ontbonden zou zijn, hij nog gerechtigd is op een werknemerspensioen berekend als gepensioneerde, uit hoofde van zijn huwelijk met mevrouw S..

Het huwelijk met mevrouw S. belet in die veronderstelling niet dat verweerder nog steeds gehuwd is met mevrouw M., zijn (eerste) echtgenote (1), dat hij gescheiden leeft van zijn (eerste) echtgenote (2), zodat hij krachtens artikel

74, §11 van het Algemeen Reglement Werknemerspensiolen enkel recht heeft op een uitkering die gelijk is aan het bedrag van het pensioen als alleenstaande gedurende de periode tijdens welke de feitelijk gescheiden echtgenote (mevrouw M.) geen recht heeft op een gedeelte van zijn rustpensioen.

2. De cassatiearresten van 15 december 2014 en van 18 maart 2013 hadden betrekking op de toekenning van een overlevingspensioen.

Artikel 24 van het Belgisch-Marokkaans verdrag van 24 juni 1968 past de regel van het internationaal privaatrecht toe, vervat in artikel 21 wet van 16 juli 2004, dat de erkenning toestaat, in België, van de gevolgen van huwelijken die in het buitenland zijn aangegaan overeenkomstig de persoonlijke status van de echtgenoten en op voorwaarde dat die gevolgen de Belgische internationale openbare orde niet verstoren, wat in concreto door de rechter moet worden bepaald. In geval van polygamie, zal het overlevingspensioen bijgevolg verdeeld worden onder de echtgenotes van de overledene, behalve wanneer de exceptie van internationale openbare orde de erkenning van de polygame toestand in de wet staat.

Een dergelijke regeling is echter niet voorzien voor het rustpensioen. Er is geen regelgeving waarbij wordt vastgesteld dat rekening moet worden gehouden met beide huwelijken of dat beide echtgenotes in geval van rustpensioen aanspraak kunnen maken op een deel van dit rustpensioen. Wanneer er sprake is van polygamie, dan kan eiser geen gevolgen toekennen aan het tweede huwelijk, ook al werd dit geldig in het buitenland afgesloten. In de pensioenwetgeving wordt geen rekening gehouden met polygamie op het vlak van het rustpensioen.

BIJ DEZE BESCHOUWINGEN,

Besluit voor eiser ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie dat het U behage, Hooggeachte Dames en Heren, het bestreden arrest te vernietigen, en de zaak en partijen te verwijzen naar een ander arbeidshof, kosten als naar recht.

Brussel, 10 juli 2020